

Kustavin vedenjakelualueella toimivien vesiosuuskuntien liitosselvitys

Rakennuslautakunta 21.03.2024 § 32

Kustavin vedenjakelualueella toimii useita vesiosuuskuntia. Kunnan viranhaltijat ovat valmistelleet kunnan vesihuollon ja joidenkin alueella toimivien vesiosuuskuntien mahdollisia yhteenliittymisiä.

Liitosselvityksessä on otettu huomioon vaikutukset taloudellisiin resursseihin, henkilöstöresursseihin sekä Kustavin kunnan hallinnoiman vesi- ja viemäriverkoston huoltovarmuuteen.

Yksityisten vesiosuuskuntien taloustilanne vaihtelee suuresti ja myös kulurakenteet poikkeavat paljon toisistaan. Osa vesiosuuskunnista suorittaa korjaukset ja huollot lähes yksinomaan ostopalveluna ja toiset suorittavat samat toiminnot lähes talkootyönä. Edellä mainituista syistä johtuen on riskinä kustannusten nousu vesiosuuskunnan liittämistä kunnan alaisuuteen.

Vesiosuuskuntien taloudellinen resilienssi saattaa muuttua nopeastikin, koska suurempien kustavilaisten vesiosuuskuntien ansaintamalli perustuu lähinnä uusien liittymien myyntiin ja rakentamiseen. Kunnan toimintamalli poikkeaa tästä, koska vesihuollon tuottoa kerätään yksinomaan veden ja jäteveden käsittelyn myynnillä. Vesiosuuskuntien taloudellinen tilanne ei myöskään ole sellaisella tasolla, että se kattaisi tulevaisuudessa verkostoon kohdistuvat investointipaineet. Osa vesiosuuskunnista vaatisi välittömiä investointeja ja osassa painaa päälle vaihtelevan suuruinen korjausvelka.

Kustavissa vesiosuuskunnat ovat itsenäisiä ja omavaraisia sekä ovat kyettyneet löytämään omaa toimintaa parhaiten palvelevat henkilöt ja toimintatavat, joilla kustannukset pysyvät alhaisella tasolla. Kunta näkee tässä tilanteessa vesiosuuskuntien liittämässä enemmän riskejä kuin hyötyjä sekä itselleen että vesiosuuskunnille. Nykyisellään Kustavin vesihuollon toiminta pyörii alijäämäisenä. Toiminnan kannattavuutta painaa korjausvelka ja investointipaineet verkoston kehittämiseksi, niin talous- kuin jätevedenkin osalta.

Lähtökohtaisesti vesihuollon tulisi pyöriä omavaraisena eikä toiminnan ylläpitoa saisi tukea verovaroin. Liittämisten riskinä on vesimaksujen korotus kaikille vedenjakelualueen asukkaille eikä yksinomaan liitettävän vesiosuuskunnan jakelualueelle. Lisäksi liittämiset aiheuttaisivat resurssipulaa kunnan vesihuollolle, joka loisi paineita lisätyövoiman palkkaamiseen vesihuoltoon.

Kunta katsoo, että toistaiseksi vesiosuuskunnat pystyvät parhaiten itsenäisesti kehittämään ja ajamaan omaa toimintaansa. Kunta toki kannustaa vesiosuuskuntia keskinäiseen yhteistyöhön. Yhteistyöllä vesiosuuskunnat voisivat saada merkittäviä synergiaetuja toisiltaan mainittuna nyt vaikka huolto- ja korjauspalvelut, tai vaikkapa yhteishankinnat jne.

Esittelijä

kunnanrakennusmestari Ville Niemi

Päätösehdotus	Liitosselvityksen perusteella ei ole tarkoituksenmukaista liittää vesiosuuskuntia kunnan alaisuuteen. Mahdollinen jatkoliitosselvitys voidaan tarvittaessa totuttaa uudelleen myöhemmin.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.